

PERIODIEKE WATERWILDTELLINGEN (VI)

Door W. J. Doude van Troostwijk

(Mededeling van het Instituut voor toegepast biologisch onderzoek in de natuur (Itbon), Kemperbergerweg 11, Arnhem).

De lange winter is voorbij en daarmee ook het waterwildtelseizoen 1962-'63. Uit alle delen van het land bereikten ons ingevulde telformulieren, die echter in het algemeen een blanco gedeelte vertonen voor het tijdvak waarin sneeuw en ijs tellen onmogelijk maakte, en waarin menige teller zijn notitieboekje verwisseld zal hebben voor een zak met voer.

Het is begrijpelijk dat wij juist aan de tellingen, gedaan tijdens begin en einde van deze winter, grote waarde hechten omdat ze ons bij de definitieve bewerking der lange reeks gegevens een goed beeld zullen geven over de reacties van het waterwild op de naderende vorst.

Ook zonder dat is het al bekend dat vele soorten verder zuidelijk trokken dan normaal het geval is, en dat de terugtrek (die waarschijnlijk meer door de daglengte dan door het weer wordt beïnvloed) verliep op de tijden waarop dit meestal het geval is.

De ganzenvangers bijv. waren medio maart praktisch aan het eind van hun vangseizoen, en dit einde wordt scherp begrensd door de terugtrek der ganzen, die in deze periode niet, of zeer moeilijk zijn te vangen.

In enige gebieden die wij vanuit het Itbon regelmatig tellen waren omstreeks half- en eind maart nog grote aantallen eenden en ganzen te zien. Half april waren deze concentraties zo goed als verdwenen, m.u.v. *wintertalingen* die nog volop aanwezig waren. Ook *wilde zwaan*, *kleine zwaan* en *knobbelzwaan* geven nog acte de présence. Maar dat alles is eigenlijk niet zo bijzonder en komt min of meer regelmatig voor.

De tellingen uit de afgelopen winter zullen bewerkt worden in combinatie met de gegevens die de Ned. Ver. tot Bescherming van Vogels verkregen heeft uit tellingen per vliegtuig en met de resultaten die bereikt worden met voederactie-enquête van het Comité Wintervoeding Vogels.

Los hiervan wordt door ons thans een aanvang gemaakt met de bewerking van de tellingen die sinds 1949 zijn verricht. Het lijkt

een omvangrijk werk te worden, waaruit wij onder meer te weten willen komen hoe de aantalsfluctuaties bij de diverse soorten van jaar tot jaar waren, in welke mate het aantal overwinterende vogels afhankelijk is van het aantal en de aard der pleisterplaatsen en aan welke eisen deze moeten voldoen om optimaal gunstig te zijn voor waterwild (en andere trekvogels).

Aan de telgegevens alléén hebben we natuurlijk niet voldoende, ook ander materiaal zal moeten worden geraadpleegd. Maar wel vormen de verkregen en nog te verkrijgen telresultaten de hoofdschotel. Om alle tellingen te verwerken moeten goede methodieken worden uitgedacht. Methodieken die ons in staat stellen met betrekking tot de gegevens het onderste uit de kan te halen, zonder dat het lid ons op de neus valt!

Een van de punten waarmee we direct al te maken krijgen, is de grootte van het geobserveerde gebied. Voor de onderlinge vergelijking immers, moeten we een maatstaf hebben in de geest van „zoveel eenden per ha.” Het is daarom van groot belang, dat volgend seizoen iedere teller datgene voor ons doet, wat reeds een aantal van u gedaan heeft, namelijk het maken van een eenvoudig schetskaartje van het getelde gebied. We weten dan met meer of mindere precisie welk oppervlak is geteld en dat komt niet alleen het eindresultaat ten goede, maar voorkomt tevens dubbelstellingen.

Ook zal ik proberen om U in de loop van het volgende telseizoen eens te bezoeken, bijvoorbeeld op een teldag. De redenen hiervoor zijn, dat een persoonlijke kennismaking mij altijd zeer waardevol schijnt, en verder dat wij dan ook een indruk krijgen van diverse telgebieden en de eventuele moeilijkheden die zich daar bij het tellen voordoen. Over deze aangelegenheden krijgt u natuurlijk te zijner tijd nog wel persoonlijk bericht.

Een verdere mededeling is nog deze: het is ons niet mogelijk een vergoeding te geven voor de tijd, moeite en ongemak die U vrijwillig voor ons werk over heeft. Uw beloning zal waarschijnlijk (naar we hopen) bestaan uit een bloeiende waterwildbevolking in Nederland en West-Europa, maar om U nu toch onze waardering te laten blijken zijn wij van plan om volgend jaar aan hen die tenminste enige achtereenvolgende jaren volledige series tellingen deden (en die dit niet uit hoofde van hun beroep verrichten) een boekenbon uit te loven.

Wij rekenen erop dat U ook weer in het komende telseizoen Uw medewerking aan ons werk zult willen geven.